

4 en 5 mei in multi-etnische klassen basisonderwijs

4 en 5 mei in de klas

Voorafgaand aan de herdenking op 4 en de viering op 5 mei wordt op veel basisscholen aandacht besteed aan de Tweede Wereldoorlog. Groep 7 en 8 ontvangen bijvoorbeeld de Anne Frankkrant met lessuggesties. In de loop der jaren is de herdenking van Tweede Wereldoorlog verbreed naar de betekenis en het belang van vrijheid, grondrechten en democratie.

Uit onderzoek van Stichting Vredeseducatie blijkt dat veel onderwijzers verschillen zien in kennis en beleving van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog tussen leerlingen met een islamitische achtergrond en hun klasgenoten. Dit verschil speelt nog nauwelijks een rol op de basisschool. Toch kan informatie die zij in de klas krijgen over Joden en Jodenvervolging haaks staan op hoe er thuis over Joden gesproken wordt. Ook actuele nationale en internationale gebeurtenissen beïnvloeden de denkwereld van leerlingen. Zo vertalen veel moslimkinderen in Nederland hun solidariteit met de islamitische Palestijnen in haat tegen alles wat Joods is. Daar moeten leerkrachten op bedacht zijn!

Meer informatie

- **Onderzoek naar anti-semitisme onder islamitische kinderen**
- **Moeilijk bespreekbare onderwerpen op school**
- **'Nieuw' antisemitisme, meer geweld**
- **Monitor Racisme en Extremisme**

Ervaren

Over het algemeen zal de politieke gevoeligheid van basisschoolkinderen minder zijn dan die van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Basisschoolkinderen staan over het algemeen open voor informatie en ervaringen.

De insteek van (les)materiaal voor het basisonderwijs is daarom vaak herkenning en identificatie.
Hoe was het om een kind in oorlogstijd te zijn?

Door historische en voor kinderen vaak abstracte feiten te vertalen naar herkenbare situaties in het leven van alle dag, 'ervaren' kinderen de dilemma's van de oorlogsjaren.

Stichting Vredeseducatie heeft sinds 2002 het project 'Leren van de oorlog', waarbij ervaringen van mensen tijdens de Tweede Wereldoorlog gekoppeld worden aan belevenissen en ervaringen van de kinderen zelf. De rode draad door de Anne Frankkrant 2009 is het thema 'daders, slachtoffers, helpers en toeschouwers'.

Wat zou jij doen?

Kinderen leren zo zelf nadenken over deze onderwerpen in plaats van klakkeloos hun omgeving na te praten.

Praktisch

De praktische instelling van het basisonderwijs is ook herkenbaar in andere activiteiten rondom 4 en 5 mei. Zo zijn er basisscholen die een oorlogsmonument adopteren. Dat betekent dat kinderen dit monument schoonhouden en verzorgen en de geschiedenis van dit monument kennen.

Andere basisscholen lopen mee (met een vertegenwoordiging) in de stille tocht op de avond van 4 mei. Kinderen leggen bloemen bij een gedenkplaats en lezen gedichten voor. Ook bezoeken basisscholen interactieve tentoonstellingen over vrede, vrijheid, verdraagzaamheid en verzet.

Schoolvoorbeelden

- **Herdenken. Van de geschiedenis kunnen we leren**
Basisschool Frankendael in Amsterdam heeft graven van geallieerde militairen geadopteerd. Groep 7 en 8 nemen deel aan de kinderherdenking.
- **Israëlische onderscheiding op basisschool**
Op basisschool De Bonte Stegge in Dalfsen wordt eind maart 2009 de hoogste Israëlische onderscheiding de Yad Vashem-medaille uitgereikt. Dit gebeurt in het kader van lessen over de Tweede Wereldoorlog en de Jodenvervolgung.

Educatieve programma's en lesmaterialen

Verschillende organisaties hebben programma's en lesmethoden ontwikkeld om kinderen op een actieve en praktische manier kennis te laten nemen van de Tweede Wereldoorlog en te betrekken bij de herdenking op 4 en de viering op 5 mei:

- **Anne Frankkrant 2009**
De Anne Frankkrant verschijnt jaarlijks en is bedoeld voor leerlingen van 10 tot 14 jaar. In de Anne Frankkrant 2009 is er speciale aandacht voor Anne's geboortedag, nu 80 jaar geleden. Rode draad door de krant is het thema 'daders, slachtoffers, helpers en toeschouwers'.
- **Marokkanen en de Tweede Wereldoorlog**
Lesmateriaal met aandacht voor Marokkanen die tijdens de Tweede Wereldoorlog als dwangarbeiders in Zeeland moesten werken. Met achtergronden over het conflict tussen de Palestijnen en Israël en de koppeling met de geschiedenis van de Jodenvervolgung tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- **Overzicht programma's en materialen**
Op de website van Centrum School en Veiligheid staat een overzicht van educatieve programma's, lesmaterialen, websites, musea, boekenlijst en overige middelen die basisscholen kunnen gebruiken om lessen over de Tweede Wereldoorlog en herdenken op 4 en 5 mei vorm te geven.
- **Overzicht jeugdliteratuur WOII**
Op de website van het Nationaal Comité 4 en 5 mei staat een overzicht met jeugdboeken (excelbestand) over de Tweede Wereldoorlog, met daarin aangegeven voor welke doelgroep een boek geschikt is en over welke thema's en periode binnen de Tweede Wereldoorlog het handelt. Het jaarthema 2009 is 'vrijheid en identiteit'. Meer informatie hierover vindt u op www.4en5mei.nl.

